

Kennis van kengetallen van belang voor goed bedrijfsresultaat

Carin Rougoor

‘Meten is weten’, zo wordt vaak gezegd. Op veel melkveebedrijven wordt daarom vaak van alles gemeten: de productie, het celgetal, de kwaliteit van de kuil, enzovoort. Maar heeft dit nu ook werkelijk gevolgen voor de resultaten van het bedrijf? Onderzoek op 38 bedrijven laat zien dat veehouders die een beter inzicht hebben in hun bedrijfsvoering, ook economisch gezien beter scoren. Meten is dus niet alleen weten, maar ook goed voor de portemonnee!

Metten is verdienen

Kennis is een belangrijk onderdeel van het bedrijfsmanagement. Beslissingen over de bedrijfsvoering kunnen het best genomen worden als zoveel mogelijk achtergrondinformatie bekend is. Zo kan bijvoorbeeld de beslissing een koe al dan niet af te voeren mede afhangen van het celgetal in haar melk of van eventuele problemen van deze koe met drachtig worden, etc. Met gebruik van deze kennis kunnen de beste beslissingen genomen worden. Om te bepalen hoe groot de invloed van management (waarvan ‘kennis’ een onderdeel is) is op technische resultaten en op de opbrengst minus bijkomende voerkosten per 100 kg melk, zijn 38 bedrijven van mei ‘96 tot mei ‘97 intensief gevolgd. Tijdens deze onderzoeksperiode zijn ze een aantal keren lastig gevallen met kennisvragen: hoe lang is de tussenkalf tijd op uw bedrijf en denkt u dat die tussenkalf tijd beter of slechter is dan op andere bedrijven? Vergelijkbare vragen zijn ook gesteld over het tankcelgetal. Op basis van de antwoorden van de veehouders op deze vragen, is de groep veehouders in twee groepen van gelijke grootte gesplitst: een groep met de beste kennis en een groep met de wat mindere kennis. In Tabel 1 zijn deze groepen naast elkaar gezet. Enkele technische en economische resultaten zijn weergegeven. Acht van de 38 bedrijven zijn hierin niet opgenomen, omdat bijvoorbeeld het

werkelijke tankcelgetal niet bekend was. Het blijkt dat veehouders met een betere kennis over tussenkalf tijd en celgetal iets betere technische resultaten behalen op dit gebied. De verschillen in gerealiseerde tussenkalf tijd en tankcelgetal zijn echter klein. Het uiteindelijke economische resultaat verschilt echter ruim 3,5 cent per liter melk. Op bedrijfsniveau is dit al snel een verschil van meer dan 10.000 gulden per jaar. Kennis van het eigen bedrijf blijkt dus te lonen.

‘Bewust beslissen’ voor hoge productie

Niet alleen de antwoorden op deze vragen naar resultaten op hun bedrijf, vertelden ons iets over de kennis van de veehouder. We hebben ook gekeken in hoeverre veehouders weten wat ze doen. Om meer te weten te komen over o.a. het vruchtbaarheidsmanagement op het bedrijf, hebben we alle veehouders gevraagd hoe vaak ze tocht waarnemen, op hoeveel dagen na afkalven koeien weer aangeboden worden voor inseminatie, enz. De antwoorden op deze vragen zijn vergeleken met de technische resultaten van de bedrijven. Hier kwamen verrassende resultaten uit naar voren. Zo zeiden veehouders met een hoogproductieve veestapel gemiddeld 71 dagen te wachten voordat begonnen wordt met insemineren. Veehouders met een laagproductieve veestapel zeiden 65 dagen na afkalven weer te beginnen met insemineren, dus enkele

Tabel 1 Technische en economische resultaten op bedrijven met verschil in parate kennis van resultaten van het eigen bedrijf

	Minder kennis	Meeste kennis
Aantal bedrijven	15	15
Tussenkalf tijd	394 dagen	391 dagen
Gemiddeld tankmelkcelgetal	182.000 cellen/ml	168.000 cellen/ml
Opbrengst – bijk. voerkosten/100 kg melk	63,08	66,74

Tabel 2 Vruchtbaarheidsresultaten en saldo voor bedrijven met een gemiddelde en bedrijven met een hoge 305-dagen productie

	Gemiddelde productie	Hoge productie
Aantal bedrijven	19	19
305-dagen productie	7727 kg	8957 kg
Non Return % 56 dagen	65 %	58 %
Inseminaties per dracht	1,80	2,05
Tussenkalftijd	389 dagen	398 dagen
Opbrengst – bijk. voerkosten / 100 kg melk	63,62	66,58

Een computer is een hulpmiddel om 'bewust te beslissen'.

dagen eerder. In praktijk bleek er echter geen verschil tussen deze groepen: beide begonnen gemiddeld na circa 84 dagen met insemineren. Veehouders met een hoogproductieve veestapel gaven dus een juistere indicatie van dit moment dan de veehouders met een laagproductieve veestapel. Dit wijst er op dat op hoogproductieve bedrijven deze beslissingen bewuster genomen worden. De veehouder weet beter wat er gaande is.

Vruchtbaarheid en productieniveau

We hebben de veehouders ook gevraagd of ze onderscheid maken tussen diergroepen voor wat betreft het moment waarop begonnen wordt met insemineren. Veehouders op een hoogproductief bedrijf blijken meer onderscheid te maken tussen dieren (afhankelijk van leeftijd, productie en conditie) om te bepalen wanneer begonnen wordt met insemineren. Ook blijken ze beter aan te kunnen geven wat het optimale moment van inseminatie is nadat tocht is waargenomen. Alle bovengenoemde aspecten wijzen op een beter en nauwkeuriger vruchtbaarheidsmanagement op hoogproductieve bedrijven. Kijken we echter naar de vruchtbaarheidsresultaten, dan blijken deze slechter te zijn op hoogproductieve bedrijven. Dit komt naar voren uit Tabel 2 waarin de groep van 38 bedrijven in 2 groepen gesplitst is op basis van de 305-dagen productie. Op hoogproductieve bedrijven ligt het Non Return percentage lager, het aantal inseminaties per dracht hoger en als gevolg hiervan is de tussenkalftijd langer. Dit alles ondanks een beter vruchtbaarheidsmanagement. Uit onderzoek is bekend dat hoogproductieve dieren moeilijker tochtig worden en vaker 'stille tocht' vertonen. Dit kan de slechtere resultaten verklaren. Het onderstreept tevens dat juist voor een hoogproductieve veestapel extra aandacht voor vrucht-

baarheidsmanagement noodzakelijk is. Alleen op die manier kunnen de vruchtbaarheidsresultaten, en daarmee samenhangend de economische resultaten, op een redelijk peil blijven. 🗨️

'Meten is weten'.

